

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cautela Confessarii Pro Foro Sacramentali Occasione
Decretorum S. M. Alex. VII. Innoc. XI. Et Alexandri VIII. ...**

Matthaeucci, Augustín

Francofurti Ad Moenum, 1711

Cap. XIV. Restitutio fructuum beneficii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40684

bet alteri est prohibitum ipsum, privata auctoritate, occidere.

19. *Quæritur, an ad honoris defensionem, possint licite calumniatores occidi?*

Resp. Negativè, nam Alex. id prohibet; ratio est, quia, si injuria facta consistit in hoc, quod quis vocetur hæreticus, ebrius, fur, spurius, &c. occisio calumniatoris non est medium sufficiens ad illam refarciendam: nam, vel calumniatori non creditur, & sic integer est honor: vel creditur, & sic, licet occidatur, honor non acquiritur, quia id evenisse prudentes judicabunt non ex justitia causæ, & innocentia offensis, sed quia fortior, & ad pugnandum aptior.

20. *Quæritur, an liceat occidere falsum testem, & Judicem, à quo sententia iniqua expectatur, cum alia via non possit quis se tueri?*

Resp. Negativè, pro ut in decreto Alex. ratio est; nam, vel, qui damnatum timet ex falsa testis depositione, & injusta sententia Judicis, potest suam innocentiam ostendere, vel non: si potest non deerunt alia media se ab eis liberandi; & sic occisio non reputatur unicum medium ad impediendam damnificationem, adeoque, neque facta cum moderamine inculpatae tutelæ: si non potest, supplicium non evadet, nam occisio est causa, ut quis majori sit dignus cum se exponat periculo mortis, quæ occidentibus statuitur.

Nec valet, quod occultè occiderentur, quia propter hoc ipsum non licet, ne aperiatur via occultis cadibus, ex quibus adeò perturbatur Respublica, & innocentes damnificantur, qui sæpe aliorum scelerum penas luunt, De procu-

ratione abortus dicendum *lib. 2. capit. 20.* & *ibid. capit. 19.* de occisione ad defensionem rerum.

CAPUT XIV.

Prop. XX, & XXI. ab Alex. VII. & Restitutio fructuum beneficiorum.

1. **PROP. 20.** *restitutio à Pio V. Imposita Beneficiariis non recitantibus non debetur in conscientia ante sententiam Judicis, eo quod sit poena.*

PROP. 21. *Habens Capellaniam Collativam, aut quodvis aliud Beneficium Ecclesiasticum, si studio literarum vacet, satisfacit sua obligationi, si officium per alium recitet.*

Agitur hic non de quavis restitutione fructuum, sed de proveniente ex omissione Officii divini in Beneficiariis.

2. *Quæritur, quid veniat appellatione beneficiorum Ecclesiasticorum, & Capellaniae collativæ?*

Resp. Per beneficium Ecclesiasticum intelligitur jus perpetuum ad percipiendos redditus Ecclesiasticos, ratione spiritualis Officii, Ecclesiastica auctoritate institutum, & Persona Ecclesiastica ab Ecclesia collatum; per Capellaniam vero Collativam, beneficium, quod auctoritate Episcopi erigitur, & confertur, habens annexum onus Officii Divini, nec potest conferri, nisi Clericis, & à Persona Ecclesiastica.

3. *Quæritur, ad quid teneantur Beneficiarii, si legitime non impediti non recitent Divinum Officium?*

Resp. Si post sex menses ab obtento beneficio, Officium divinum non dixerint,

(M) 2 ad

ad restitutionem fructuum, pro rata omissionis Officii, & temporis, (tamquam injuste perceptos, cum eos suos non faciant) Fabricæ ipsorum beneficiorum, vel pauperibus faciendam, ut exprèsse Leo X. in Conc. Lateranen. const. incip. *Superna dispositionis*; quam innovavit, approbavit, & auxit B. Pius V. const. incip. *Ex proximo*.

4. Sed quæritur, quantum sit restituendum?

Resp. Quantum idem Pius alleg. const. disposuit, ubi: *statuimus, ut: qui horas omnes canonicas, vel pluribus diebus intermiserit, omnes beneficii, seu beneficiorum suorum fructus, qui illi, vel illis diebus responderent, si quotidie dividerentur; qui verò matutinum tantum, dimidiam: qui ceteras omnes horas, aliam dimidiam, qui harum singulas, sextam partem fructuum ejusdem diei amittat.* Si partem notabilem omittat, juxta ratam, & toties ad restitutionem sub mortali teneatur, quoties pars fructuum correspondens omissioni tanta sit, quæ in materia furti culpa mortalis foret, aliàs sub veniali, Bonaccina de Hor. Canonie. disp. 1. quest. 5. punct. 2. num. 13.

Idem dicitur de eo, qui eodem die in singulis horis paucos versiculos omisit, qui simul sumpti gravem materiam constituunt; ratio est, quia datum ob causam, retineri non potest, causa non expleta, sed fructus dantur propter Officium, & jus in eos non acquiritur, nisi recitatione supposita, ergo retineri non possunt, Officio non persoluto; sed Officium non dicitur persolutum, quoad versiculos

omissos, ergo fructus istis respondentes retineri non possunt.

Nec obstat dicere, Pium taxare solum restitutionem pro totius Officii, vel singularum horarum omissione; nam, non idè excludit, vel à restitutione liberat omittentem nonnullos singularum horarum versiculos, qui simul sumpti materiam notabilem constituunt. Ex taxatione quantitatis à Pio facta pro singulis horis, potest prudens Confessorius colligere, quantum restituendum sit pro omissione partis notabilis ipsarum.

5. Quæritur, an beneficiarius sine omni interna attentione voluntarie recitans Officium, teneatur ad restitutionem?

Resp. Affirmativè, Ratio est, quia recitare hoc modo idem est, ac non recitare; nam idem est aliquid non facere, & non facere rectè, & quemadmodum præcepto non satisfacit, & ad repetitionem tenetur sic, nec fructus potest retinere. Bonaccin. cit. num. 17. Sum. Leandri ver. beneficiat. num. 69. Qualis autem attentio, vel intentio requiratur ad horas canonicas, vid. c. 25. num. 9.

6. Quæritur, an habens plura beneficia teneatur fructus omnium beneficiorum pro rata Officii, culpabiliter omitti, restituere?

Resp. Affirmativè, quia sic constat ex Bulla Pii V.

7. Sed quæritur, an tot officia in die recitare teneatur, quot sunt beneficia?

Resp. Negativè, sed satisfacit una recitatione. Ratio est, quia Ecclesia multiplicat titulos, non satisfactiones; sicut, concurrentibus eodem die pluribus festis, fideles satisfaciunt auditione

minus missa. Gavant. tom. 2. *sf. 1. cap. 4. num. 9.* & Felix. 1. *num. 493.* Sed tenetur ad tot commemorationes Sanctorum, Titularium Ecclesiarum, in quibus beneficia sunt fundata; in quarum omissione peccat mortaliter, si omissio notabilem quantitatem constituat; & restituere debet fructus respondententes singulis commemorationibus omisiss; nam lædit Justitiam commutativam. Una tamen, & solita sufficeret, si omnia essent sub titulo B.M. V. Campion.

8. Sed quid, si ea beneficia iuste, & legitime non possideat?

Resp. Ad tot Officia tenetur, quot sunt beneficia sic possessa; ratio est, quia, licet directè ex præcepto Ecclesiæ ad nullum officium obligetur, cum nullum censeatur beneficium habere, nihilominus ex jure naturæ est obstrictus, ne Deus contra voluntatem Ecclesiæ debito cultu, & obsequio privetur; cui certè ab iis exhiberetur, quibus ea beneficia à Papa conferrentur. Sed fructus suos non facit, quia nullum jus ad eos habet.

9. Quæritur, quot peccata specie distincta Beneficiarius committat, si divinum Officium omitat?

Resp. Duo, si ad divinum Officium persolvendum teneatur, etiam ratione Ordinis Sacri: unum contra obligationem Sacris Ordinibus annexam, & alterum contra obligationem ex beneficio consequentem; nec solùm virtus Religionis violatur, vi ejus suscipiens Ordines Sacros ad horas canonicas tenetur, verùm etiam justitia, ratione beneficij; nam Ecclesiæ hac lege, iusto pacto, & contractu celebrato, dicitur, ut facias, confert beneficium, ut scilicet Beneficiarius

horas persolvat sub pena non faciendi fructus suos.

10. Quæritur, an intra sex primos menses omitens Officium teneatur ad restitutionem?

Resp. Affirmativè, cum Soto, Medina Layman, & Menochio apud Quaranta *Syn. ver. Hora canonica vers. additio*, ratio est, quia obligatio restituendi propter neglectum Officium canonicum, secundum substantiam descendit ex jure naturali, ut per hæc significat Constitutio Leonis, cum propter Officium detur beneficium, adedque quasi sub conditione præstandi Officij; & ideo fructus dantur loco mercedis, & tamquam stipendium operæ, & laboris; quos proinde Beneficiarius retinere non potest, si non faciat id, pro quo stipendium accipit. Nec obstat Pium loqui, post primos sex menses, &c. quia non loquitur exclusivè ad Priores. Vid. Engel. *jus Canon. l. 3. tit. 5. §. 3. num. 26.*

11. Quæritur, an etiam Pensionarii teneantur Officium recitare, & si non recitent, ad restitutionem fructuum?

Resp. Affirmativè, sic Pius; quicumque pensionem, fructus, & alias res Ecclesiasticas, ut Clericus, percipit, eum, modo prædicto, ad dicendum Officium parvum B. M. V. decernimus obligatum, & pensionum, fructuum, rerumque ipsarum amissioni obnoxium. Nota, ut Clericum eum habere pensionem, qui, ut illam habeat, debet esse initiatus prima tonsura.

12. Quæritur, an etiam Parochi non recitantes Officium, teneantur ad restitutionem fructuum?

Resp. Affirmativè, ut expressè Leo, &

(M) 3

Pius,

Pius, sine distinctione loquentes, & extendentes dispositivam const. ad quoscumque habentes beneficia Ecclesiastica cum Cura, vel sine Cura. Quamvis Parochis ob onera Parochialia debita sit aliqua portio fructuum, quæ propter omissum Officium restituenda non est. In computatione considera qualitatem, & quantitatem onerum, quæ subeunt eodie, in quo relinquunt Officium: si uno die totum Officium omittant, & nil oneris pro Parochianis in eo subeant, tenentur restituere omnes fructus illi diei correspondentes.

13. Queritur, an Beneficiatus teneatur ad divinum Officium, si beneficium sit ita tenue, ut non sufficiat ad vitam sustentationem?

Resp. Affirmativè, quia Pius V. utitur verbis universalibus, & qualiacumque alia beneficia, quæ comprehendunt, etiam minima. Fagnan. num. 4. Bonaec. disp. 1. qu. 2. punct. 4. num. 17. ratio est, quia Beneficiatus spontè sua acceptans beneficium, acceptat etiam onus illi adnexum; sicut vir contentus modica dote, tenetur uxorem alere, & sibi imputare debet, si tale incommodum subeat; sic etiam tenetur, licet ob grandines, & aeris inclementiam insufficientes fructus percipiantur, quia beneficia similibus periculis subjecta censentur, & cum talibus conferuntur.

14. Sed quid dicendum, cum redditus beneficii sufficientes erant, sed vel eos propter litem non percipit, aut hostes beneficii bona occupant?

Resp. Dum moraliter certus sit, se postea beneficii fructus percepturum, v.g. quia de lite excitata super beneficio à se

possesso, victoriam sperat, & proinde habere redditus interea sequestratos, tenetur recitare; si verò Beneficiatus absque sua culpa nullos omninò fructus percipiat, neque postea percepturus sit, interim Officium legere non tenetur: ratio est, quia beneficium non possidet secundum omnem effectum, quandoquidem beneficium sit jus percipiendi fructus; & patet, ex quo Leo, & Pius obligent ad restitutionem fructuum beneficii, sed in casu nulli suat. Layman.

15. Queritur, an Beneficiatus negligens Officium teneatur fructus restituere ante sententiam Judicis?

Resp. Affirmativè, prout Alex. in decreto: ratio est, quia Officii recitatio ex Leone, & Pio requiritur, ut per se conditio ad obtinendum jus in fructus, ergo, qui illud non recitat, jus in eos non obtinet, nec suos facit; consequenter in conscientia, quacumque etiam Judicis sententia præcisâ, eos retinere non potest. Reinensuel jus. Canon. lib. 1. tit. 2. de const. §. 10 num. 235.

16. Queritur, an Beneficiatus per alium recitans Officium, satisfaciât suæ obligationi?

Resp. Negativè, & oppositum damnatur ab Alex. obligatio enim Beneficiati est personalis, neque potest per alium eidem satisfieri, prout colligitur ex Trid. Sess. 24. cap. 12. de ref. ubi: omnes verò divini per se, & non per substitutos compellantur obire officia. Vid. infra cap. 25. & lib. 2. cap. 32.

17. At petitur. Beneficiatus data opera omittit officium paratus ad ratam omissionis fructus restituere, queritur an peccet mortaliter?

Resp.

Resp. Affirmativè. Primum enim, quod est in beneficiatis, est esse mancipatos divinis Officiis, & habere onus colendi Deum recitatione Breviarii; sustentatio autem, quæ datur est de secundario; nam stipendium datur propter ministerium. Unde omittens officium peccat mortaliter, quia non implet onus susceptum colendi Deum. Quod patet ex eo, quod restitutio fructuum sit etiam pœna; Atque ita supponit culpam, quæ nascitur ex non impleta obligatione colendi Deum. Quod si non restituat, alterius culpæ reus est, quia retinet rem non suam.

CAPUT XV.

Prop. XXII. ab Alex. VII. Sc.

Beneficia Ecclesiastica gratis conferenda.

1. PROP. 22. *Non est contra justitiam, beneficia Ecclesiastica non conferre gratis, quia collator conferens illa beneficia Ecclesiastica, pecunia interveniente, non exigit illam pro collatione beneficii, sed veluti pro emolumento temporali, quod sibi conferre non tenebatur.*

Lib. 2. cap. 27. videmus, quibus beneficia Ecclesiastica sint conferenda, & cap. 26. Simoniam committi, dum aliquid pro atsequendo beneficio Ecclesiastico confertur, vel recipitur; hinc idè est Confessarius breviter instruendus, Auctores propositionis docuisse, Collatorem, seu Distributorem beneficii aliquid sine iniustitia posse ab eo, cui per ipsum confertur, exigere, & accipere, quorum doctrina in allegata propositione ab Alex. damnatur: propterea

2. Quæritur, quare Collator beneficii

nil exigere, accipereve justè possit ab eo, cui beneficium confert?

Resp. Quia vel iste, cui confertur, habet jus proprium ad accipiendum beneficium sic, ut ei absque injuria non possit non conferri, vel tale jus non habet, adeò ut Collator absque ipsius injuria potuisset alii beneficium dare; in primo casu, jam Collator tenetur ipsi determinatè beneficium conferre sine omni alio pretio, aut compensatione: in secundo verò, quamquam ad beneficium jus non habeat, habet tamen jus fundamentum, tum in legibus positivis Ecclesiæ, tum in æquitate naturali, ut, supposito, quod ipsi detur beneficium, id conferatur gratis, ergo Collator beneficii nullum jus habet exigendi aliquid; & quatenus exigit, contra justitiam peccat, à Confessario non absolvendus, nisi restituerit, aut ad minus (supposita de præfenti impotentia) id sincerè promiserit; Illung. tr. 4. disp. 2. qu. 1. art. 3. §. 2. n. 18.

3. Sed quæritur, quinam censentur habere jus proprium ad beneficia?

Resp. Omnes, qui per examen magis idonei reperiuntur, juxta Trid. Sess. 24. cap. 18. de ref. & constit. B. Pii V. incip. in Conferendis, apud Quagran. sum. verb. Beneficiorum Parochial. collat. nam, non est dubium, quemlibet per examen magis idoneum repertum, jus propriè dictum subit, & in pacto per admissionem ad examen inito, saltè implicitè, ut, si ipse fuerit magis dignus ad beneficium reputatus, id sibi conferretur; ac etiam in lege Pii irritantis collationem beneficii, minus digno factam, & concedentis magis digno jus appellandi ad Superiorem injuri Collatoris.

CA-